

C. de aur. pret. quod thesaur. infert. eod. lib. atque viginti æus libræ uno folido æstimabantur, l. unic. d. collat. aris, dist. lib. 10.

Ibi: Nummus autem.

21 Vtrum solidus & aureus ejusdem fuerint ponderis, & valoris, examinat D. Covarr. dist. cap. 3. n. 1. inter quos nullam fuisse differentiam, magis creditur Gloss. in l. fin. verb. Aureos ff. de in jus voc. Gloss. in d. l. unic. C. de argent. pret. Gaul. lib. 2. observat. 39. n. 1. Calvin. lexic. jur. verb. Arenis: Ias. in l. fin. n. 2. ff. de in jus vocand. Hermosil. in l. 9. gloss. 14. nu. 3. tit. 4. part. 5. Gregor. Lop. in l. 7. gloss. ult. tit. 18. p. 1. Cevall. com. 3. quest. 59. nu. 16. Parlad. differ. 144. nu. 2. apud quem Oratora, & alii. Sed solidum Romanor. nostro castellano similem esse, ejusdemque valoris, cum D. Covarr. tenent communiter nostrates Escob. d. ratiocin. l. b. 2. comp. 25. nu. 5. Plaz. supr. lib. 1. cap. 2. n. 11. Hermosil. n. 2. Orosc. in l. Imperium, n. 2. ff. de jurisdict. omn. judic. Gregor. Lop. in l. 9. gloss. 14. tit. 4. p. 5. Otalor. ubi supra. Villalob. in arar. commun. verb. Donatio, n. 225.

Ibi: Ubi ad hanc rationem expenditur.

22 Maxima fuit inter DD. diversitas ad constituendâ quantitatem, intra quâ posset sine insinuatione donari; nam cum aurei, sive solidi de qualis in l. penult. C. de donat. & in l. 9. tit. 4. p. 5. pro temporum varietate longè majorem, vel minorem habeant æstimationem, quantitas certa statui non poterat; quàmobrem praxis cujusque Tribunalis erit observanda; de quo Parlad. d. different. 144. Escobar. dist. lib. 2. comput. 25. à n. 8. Guttier. de jur. am. confirmat. part. 1. cap. 7. nu. 5. cum seqq. Hermosil. supr. à n. 5.

Ad Num. 4.

23 De valore marabatinorum ultra D. Covarr. in dict. tractatu, scripsere, Parlador. different. 140. Montalvo in l. 1. gloss. cient. maravedis, tit. 5. lib. 2. fori. & in l. 9. gloss. 14. tit. 4. p. 5. Gomez in regul. de valore, qu. 9. vers. Rursus, fol. 464. Paz in scholis ad leges styli, l. 14. cujus monetæ mentio fit in cap. cum olim. 14. de privileg. ubi Innocentius III. eam marabatinos appellat, quod nomen à Sarracenis originem trahere videtur, ex Ludovic. Marmor. in 1. part. Africa lib. 2. cap. 30. fol. 149.

Verf. Verum ut ad propositam.

24 Poena de legis Regiæ extenditur ad injurias similes expressis in ipsa, Parlador. dist. cap. 17. nu. 12. Guttier. d. quest. 120. nu. 13. ubi ait, locum iam esse non posse praxi, de qua in presenti D. Covarr. postquam in nova legum Regiarum compilatione, verba illa: O otros denuestos semejantes, ita sunt inserta, ut dubium nullum sit (sicut fuerat tempore legis Ordinamenti) quin palinodiæ canendæ ignominia sit afficiendus, qui similia convitia dixerit, ac si expressa objecisset; ibique idem Parlador. exempla tradit asserens similia intelligi verba, quæ juxta communem æstimationem, eandem, aut majorem, quàm expressa, inferunt injuriam; nam similia censentur, quibus convenit eadem ratio, etsi diversi sint termini; Bald. in l. neque ff. de legib. Parlador. n. 14. consentit Menoch. cum aliis de arbitrar. lib. 2. cas. 84. n. 8. ubi probat; simile esse, in quo eadem, vel major ratio reperitur; sed in hoc judicis arbitrium versabitur, ut æstimet in dubio, an convitium dictum, expresso in lege sit æquivalens, Guttier. n. 14. Menoch. n. 7.

Conviciator, dum palinodiam canit, necessario debet exprimere, se fuisse mentitum, neque honestioribus verbis sese potest retractare, veluti asserendo, offensum esse optimæ famæ; illoque vitio carere, quod ei imputaverat, quoniam sic formæ legis non sit satis quæ voluit, ad infamiam delinquentem se mendacem fateri, Guttier. quest. 136. n. 3. Bobadill. tom. 1. lib. 5. cap. 1. n. 233. Plaza lib. 1. cap. 1. nu. 20. vers. Rursus Avendann. de injur. n. 13. 14. Cevall. d. quest. 128. n. 8. qui asserit non satis esse, si offensor asserit; se falsum, aut mendacium dixisse Oppositum placet Perez in dist. l. 2. Ordinar. col. 1489. ad finem, cum sequentibus, Humad in d. l. 25. gloss. 1. tit. 18. p. 2. ubi Gregor. Lop. Azeved. in dist. l. 2. Recopil. n. 88. Iul. Clar. d. S. injuria, n. 44. Amaya in l. certa 4. n. 43. C. de jur. Fisc. lib. 10. Parlad. dist. cap. 17. nu. 48.

Prima autem opinio magis constitutionis Regiæ menti convenit, quæ nedum intendit famam offensi refarcire, sed etiam offensori ignominia notam tunc rere, quod quidem maxime apud Hispanos tunc contingebat, quando se reum mendacii aliquis publicè agnoscebat, per quod ingentem honoris jacturam patiebatur, ut constat ex l. 8. tit. 3. l. 2. tit. 5. p. 7. l. 2. l. 6. tit. 8. lib. 8. Recopil. Parlad. n. 46. Guttier. quest. 139. n. 3. 4. Salgad. de protecl. Reg. p. 2. cap. 4. nu. 169. 172.

Quapropter Nobiles, quos vulgò, Hildagos, dicimus, à poena hujus legis sunt exempti, etiam si alium nobilem infamaverit; Parlad. nu. 26. cum sequentibus Guttier. quest. 133. nu. 11. Azeved. n. 240. 249. Quod procedit, etsi officium vile exerceat. Idem nu. 239. In quo obiter notandum est, ad hoc non requiri exactam probationem nobilitatis, sicut quando de ea principaliter agitur; imò sufficit, per publicam famam, ac communem opinionem probari; Otalor. de nobilit. part. 3. cap. 8. n. 8. Parlad. nu. 8. 26. cum seqq. Guttier. quest. 133. Azeved. nu. 251.

Idem exemptionis privilegium obtinent Clerici in Sacris constituti, vel etiam in minoribus, modò Altari inserviant; argument. textus in cap. contingit 30. de sent. excommunic. ita tenent Padill. in l. 1. nu. 9. C. de jur. & fact. ignorant. Plaza, supr. tom. 1. cap. 1. n. 24. Azeved. in dist. l. 2. nu. 252. 253. D. Ioan. Vel. supr. cap. 16. Farinac. dist. q. 105. n. 75. Parlad. n. 31. 32. Perez. in d. l. 2. Ordinar. Guttier. q. 125. ubi latè Salced. ad Bernard. Diaz in prax. crimin. cap. 66. lit. C. Idem de Doctore, vel Advocato docent Azeved. n. 105. Plaz. cap. 1. nu. 23. vers. Hinc etiam, Guttier. q. 133. ad finem.

Ex his apparet, animum Legislatoris fuisse, ut injurias caneret palinodiam per verba indecora sibi, & ignominiosa. Neque turpe, vel ignominiosum est, si hodiè laudem Titium, & hæreticum non esse affirmem, quem heri vituperavi, & talem esse dixi; cum contingere possit, ut tunc deceptus in ea fuisset opinione, quando convitium protuli, & nunc errore detecto aliud sentiam; quare nullo casu mentitus sum, atque ideò sine honoris periculo contraria dicere licet. Unde si ita se delinquent retractaret, legi fraus fieret. Quod probat optime d. l. 6. tit. 8. lib. 8. Recopil. ibi: Debes de decir por Corte ante el Rey diciendo, que mentio. Ubi verbum; desmentir se, aperte explicatur.

Quibus non refragatur, d. l. 25. Partita, ibi (Es tanto como desmentir se) tit. 18. p. 2. nam loquitur in Principe superiore, cui pro suæ dignitatis splendore indecens est, se quomodo libet retractare; nam aliqualem similitudinem cum palinodiæ eantatione habet, aut saltem animi denotat levitatem, quod in Principibus indecorum est, cum debent esse constantes; Menoch. cons. 103. 62. Deci. cons.

conf. 58. num. 5. & immobiles, tanquam Pous, & lapis angularis, Bald. cons. 327. col. 2. lib. 1. 33 Traquel. de nobilit. c. 20. n. 24. Menoch. cons. 208. num. 42. Unumque calamum, & linguam habere. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 3. n. 19. Bald. cons. 279. lib. 3. Mar. Cutel. de donat. int. par. & fil. tract. primo, disc. 2. part. 6. n. 199. August. Barbof. qui plurimos ad hoc cumulat. in c. 1. à n. 8. de probat. Atque ita in Principe illa retractatio turpis videretur, ac similis palinodiæ cantationi. In privatis hominibus illud turpe non censetur, nec verosimile est, eum, per quem fortaliti custos proditor reparabatur, si potea contrarium diceret in fanem manere; quod eveniret, si se mentitum fuisse assereret, & verba illa legis: Es tanto como desmentir se; similitudinem aliquam demonstrant, non omnimodam paritatem. Tenendum, his perpensis, est, post à d. leg. 2. affectum proferre debere, se fuisse mentitum Verf.

Verf. Erit verò.

34 Non conveniunt interpretes dist. l. 2. an habeat locum, si in absentem proferantur verba injuriosa ibi expressa; & hæc D. Covarr. distinctio vera videtur, de quo per Guttier. q. 112. Parlador. num. 45. D. Ioan. Vela d. c. 16. pag. 9. vers. Tertiò observat Perez in l. fin. tit. 1. lib. 1. Ordinar. co. um. 57. vers. Quod intelligit, Avendann. de injur. num. 8. Plaza cap. 1. num. 2. Clar. d. S. injuria num. 36.

Verf. Justissimum tamen.

35 Bona fama, propter honorem ex ea provenientem, tanti; maxime ab ingenis hominibus, æstimatur, ut longè pretiosior sit omni commodo temporari: Chassan. in cata og glor. mundi, consider. 1. 2. Menoch. dist. consil. 302. à princip. Cyriac. tom. 1. controvers. 104. n. 9. 10. Avend. numer. 20. Surd. decif. 89. n. 1. Jaf. in l. reprehendenda, notab. 3. C. de inst. & sustut. Odd. restitut. in integ. quest. 89. n. 21. Quare Arist. in economic. scripsit, ægrius ferre homines honoris jacturam, quam si sibi omnia auferrentur bona; ut refert. Menoch. dist. cons. 302. n. 3. Ipsa namque fama, sive honor inestimabilis est thesaurus; Bald. in l. 1. colum. 4. C. de confes. Flamin. de resignat. benefic. lib. 5. quest. 3. cujusque amissio assimilatur morti, Gloss. in l. justa 9. verba. Infamia, ff. de manum. vindict. Cyriac. controvers. 101. n. 46. & controvers. 270. n. 25. Bobadill. sup. lib. 2. c. 14. n. 44. Cutel. de immunit. Eccles. lib. 1. quest. 31. Qui duo ex hoc tenent, non gaudere immunitate Ecclesiæ;

37 qui alii Nobili injuriam proditorie infert, ac si ipsum occidisset. Ex quibus constat, maxime oportere, quod fama restituatur. Cujus restitutio adeò est necessaria, ut nullo alio modo possit damnum, illarum refarciri, nam etsi Princeps restituat infamatum, volens eum à nota illa omnimò liberare, & infamiam tollere, quod potest; Cacheran, dec. 101. n. 2. Sforcia Odd. part. 2. q. 92. infamiam facti non valet extinguere; quoniam opinio hominum de probitate vel improbitate alicujus, nulla humana autoritate mutari potest neque effecere, ut qui in famis ex moribus cognoscitur, honestus, ac bonus judicetur, Roman. singular. 469. incipit: Dubitatio est magna, Barbof. in collectan. ad c. ex. tuarum 8. n. 4. de purgat. canonic.

Verf. Ex quibus ausus est.

38 Hanc Ananie doctrinam, ut scilicet verbis injurians Cardinalem, afficiatur poenis statutis in c. felicis s. de pen. in 6. in eorum percussores, improbant communiter DD. Barbof. in collectan. ad illud, num. 15. Bernard. Diaz in praxi c. 69. n. 3. impressi; non

vis. ubi Salced. r. r. aza d. lib. 1. c. 2. n. 28. Guttier. q. 138. qui D. Covarr. veltigiare petens rem examinat.

Ibi: Sed & quiniò.

Verba injuriosa in Principem proferens, etiam 40 pravo animo læse Majestatis reus non censetur, Odrad. cons. 210. col. 1. Abbas cons. 57. col. 3. lib. 1. Hieronym. Gigas in tract. de crimin. les. Maj. st. q. 4. n. 9. 10. vers. Ex prædictis concluditur, Perez in l. 3. g. Tales colas. tit. 8. lib. 8. Ordinar. Guttier. supr. n. 10. Plaza supr. c. 1. n. 29. Affict. decif. 265. n. 61. 62. Mascard. conclus. 462. n. 25. Baiard ad Iul. Clar. S. lese Maj. st. n. 111. vers. Item ad, de Farinac. dist. q. 104. n. 417. caball. resol. crimin. cent. 3. cas. 23. à num. 13. quæ limitat, cum per ea verba honor Principis læderetur, n. 22. idem tenent Baiard. n. 1. Decian. tract. crimin. tom. 2. lib. 7. cap. 29. n. 10. vers. Item proditor.

Sed supremi Principes præ Majestate, & animi 41 magnitudine, sæpè peulantiam sibi maledicentium subditorum benignè contemnunt, ut colligitur ex leg. unic. C. sig. Imper. maledix. Menoch. cons. 1197. n. 27. multa adducens exempla, præsertim egrum illud Cæsaris Augusti responsum ad Tiberium, qui querebatur, ac ægrè ferebat, quod in Cæsarem multa turpia jactarentur inique, cui ille rescripsit: Etati tuæ mi Tiberi, noli in hoc indulgere, & inimicum inimicum indignari quemquam, qui de me ma è loquatur, satis est enim si hoc habemus, ne quis nobis maledicere possit. Est enim magnanimi, ac Regii animi injurias remittere, Aristot. l. 4. Ethicor. c. 3. & in lib. de virtut. Magnanimus, inquit, & fortis quid est qui ferre injuriã abque vindictæ studio potest. Cicero. epist. ad S. nat. post reddit. suum: Non est mei injurias meminisse, quas ego etiam si vicij malem. Senec. de formul. vita, Conrad. in temp. judic. lib. 1. tract. de duello part. 6. de pace, concl. 103. Natta, cons. 597. in fine, lib. 3. Bobadill. dist. lib. 2. c. 7. 8.

Ad Num. 6.

Mirum est, quanta sit DD. discordia, dum tractant 42 de obiciente verum crimen per injuriam; quoniam dubitatur, quæ poena reneatur, vel an indemnis sit reliquendus; Farinac. de quest. 105. terdecim retulit opiniones, inter quas illa Bartoli distinctio, ut si exepdiat Reipublicæ delictum detegi, non puniatur, aliàs secus; desumpta ex l. cum qui nocentem 28. ff. de injur. magi; frequenter est admiffa, ut testantur Cevall. dist. quest. 323. n. 4. Ant. Gom. dist. cap. 6. num. 2. vers. Dubium tamen, Guttier. quest. 123. num. 6. Plaza dist. lib. 1. cap. 2. qui quam plurimos laudant. At in praxi apud nos observari præsentem D. Covarr. sententiam, ac verior rem esse, ut alteri delictum opponens etiam verum pravo animo in judicio, vel extra, actione injuriarum sit astrictus; etiam si publicè interfit, illud patet fieri, docent Guttier. supr. num. 7. cum seqq. Jul. Clar. supr. n. 70. Grammatic. dec. 37. Peguer. dec. crim. 13. n. 15. 16. Humad. in d. l. 25. gloss. 1. num. 10. tit. 18. p. 2. Azeved. n. 217. Farinac. dist. q. 105. num. 247. Pichard. in S. injuria, num. 18. Inst. de injur. Salced. ad Bern. Diaz in reg. 784. colum. 1. 2. & alii.

Sed Bartoli sententia in puncto juris verior ap- 43 paret, quam tuentur ultra Cev. Ant. Gom. & Plaza. ubi supra, Fachin. controv. lib. 9. cap. 10. Aviles in proam. capit. Prætor. n. 15. Gregor. Lop. in gloss. 7. in princip. tit. 9. p. 7. Boër cons. 4. n. 35. Gaul. lib. 2. observat. 99. n. 1. 2. Nec qui cum D. Covarr. sentiunt, satisfaciunt d. l. cum qui nocentem, neque

